

assignatura: GEOGRAFIA HISTÒRICA I CULTURAL

codi: 25508

professores: Enric Mendizábal (despatx B9-036 / ☎ 935811577 / ✉ enric.mendizabal@uab.es)

cicle: Segon

Quadrimestre: Primer

crèdits: 6

tipus: Optativa

Horari de classe: Dt-Dj 08.30-10.00 h.

TI Dv 18.00-19.00 h.

Atenció alumnes: : per determinar

Dates d'examen: 04-II / 11.30 h. (1ª conv.) - 05-VII / 11.30 h. (2ª conv.)

CONTINGUT

La geografia és història, ja que és impossible entendre com és el món actual si no coneixem els processos que ens han dut al present. Així, aquesta assignatura és una introducció a la geografia històrica des d'una perspectiva cultural. La intenció de l'assignatura és mostrar diferents maneres d'interpretar el món al llarg del temps, sobretot a partir dels paisatges culturals. Com que no podem anar a llocs gaire llunyans per estudiar aquests paisatges, utilitzarem textos, mapes i imatges com substituïts del treball de camp. En aquest curs es farà una visió general del que és la geografia històrica i cultural, de quines han estat les principals aportacions en aquesta subdisciplina, de quins són els diversos camins a seguir dins aquesta subdisciplina, de quines utilitats pot tenir per a la geògrafa i geògraf d'avui l'estudi geogràfic del passat. Per seguir aquesta assignatura és convenient tenir coneixements generals de geografia, però també d'història i d'altres ciències socials, així com poder llegir en anglès i en llengües romàniques.

OBJECTIUS

L'alumnat haurà de ser capaç d'escriure i reflexionar amb correcció sobre la importància que tenen els processos històrics per entendre la geografia del present des d'una perspectiva cultural.

TEMARI

1. Introducció
 - 1.1 Què és la geografia històrica i cultural
 - 1.2 El temps i la geografia
 - 1.3 Instruments: arxius, biblioteques, cartoteques, llibreries, Internet
2. La geografia dels viatges
 - 2.1 La història cultural dels viatges
 - 2.2 La història de la cartografia i els viatges
 - 2.3 Els paisatges dels viatges
 - 2.4 El Camino de Santiago
3. La geografia de les identitats
 - 3.1 Identitats, territori i cultura
 - 3.2 Nacionalismes i geografia
 - 3.3 Estudi de casos: Itàlia, Espanya, Catalunya...

- 3.4 La geografia històrica de l'organització territorial de Catalunya
- 4. Els paisatges de la cultura
 - 4.1 Una geografia de la vida quotidiana: la casa, l'alimentació
 - 4.2 Llengua, religió, música
 - 4.3 Els paisatges de la mort: cementiris, guerres
 - 4.4 Estudi de casos: el barri de Gràcia de Barcelona

AVALUACIÓ

Un treball de curs (45% de la nota); tres ressenyes (45% de la nota); participació a classe (10% de la nota).

TUTORIA INTEGRADA

Les tutories integrades d'aquesta assignatura serviran per fer el seguiment del treball de curs

BIBLIOGRAFIA

INTRODUCCIÓ (I MANUALS BÀSICS)

- BAKER, A.R.H. (2003) *Geography and History. Bridging the Divide*. Cambridge: Cambridge University Press
- BLUNT, A.; GRUFFUDD, P.; MAY, J.; OGBORN, M.; PINDER, D. [eds.] (2004) *Cultural Geography in Practice*. Londres: Arnold
- BUTLIN, R.A. (1993) *Historical Geography Through the Gates of Space and Time*. Londres: Edward Arnold
- CLAVAL, P. (1999) *La Geografía cultural*. Buenos Aires: Eudeba
- CRANG, M. (1998) *Cultural geography*. Londres: Routledge
- DODGSHON, R.A. (1998) *Society in Time and Space. A Geographical Perspective on Change*. Cambridge: Cambridge University Press
- GRAHAM, B.; NASH, C. [ed.] (2000) *Modern Historical Geographies*. Harlow: Longman
- LOWENTHAL, D. (1998) *El pasado es un país extraño*. Madrid: Akal
- MITCHELL, D. (2000) *Cultural Geography A Critical Introduction*. Londres: Sage
- SHURMER-SMITH, P. [ed.] (2002) *Doing Cultural Geography*. Londres: Sage
- TROCHET, J.R. (1998) *Géographie historique. Hommes et territoires dans les sociétés*. Paris: Nathan
- Géographie et cultures*. [Paris, Harmattan], 1992-
- Documents d'Anàlisi Geogràfica* (1999), [Bellaterra], núm. 34, dossier "Noves Geografies Culturals
- Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles* (2002), [Madrid], núm. 34,

LA GEOGRAFIA DELS VIATGES

- CARRERAS, C.; MUNILLA, G. [coords.] (2001) *Gestió del patrimoni històric*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya
- COSGROVE, D. [ed.] (1999) *Mappings*. Londres: Reaktion Books
- NUCERA, D. (2002). "Los viajes y la literatura". A: GNISCI, A. [ed.]. *Introducción a la literatura comparada*. Barcelona: Crítica, p. 241-289
- Parra, M.; figuerola, M.C. [EDS.] (2002). *EL VIATGE COM A FONT DE SABER*. LLEIDA: UNIVERSITAT DE LLEIDA
- Pimentel, J. (2003). *TESTIGOS DEL MUNDO. CIENCIA, LITERATURA Y VIAJES EN LA ILUSTRACIÓN*. MADRID: MARCIAL PONS

- SOUBLIN, J. (2003). *La segunda mirada. Viajeros y bárbaros en la literatura*. Barcelona: Tusquets
- TORRES, M.P.; PÉREZ, A.; LOIS, R.C. [eds.] (1993) *Los Caminos de Santiago y el territorio*.
Santiago de Compostela: Xunta de Galicia
- ZUMTHOR, P. (1994) *La medida del mundo: representación del espacio en la Edad Media*.
Madrid: Cátedra

LA GEOGRAFIA DE LES IDENTITATS

- ALCOBERRO, A. [cur.] (2000) *Identitat i territori: textos geogràfics del Renaixement*. Vic: Eumo
- BURGUEÑO, J. (2003) *Història de la divisió comarcal*. Barcelona: Dalmau
- CLAVAL, P. (1982) *Espacio y poder*. Mèxic DF: Fondo de Cultura Económica
- FONTANA, J. (1994). *Europa ante el espejo*. Barcelona, Crítica
- GRAHAM, B.; ASHWORTH, G.J.; TUNBRIDGE, J.E. (2000) *A Geography of Heritage. Power, Culture and Economy*. Londres: Arnold
- NOGUÉ, J. (1998) *Nacionalismo y territorio*. Lleida: Milenio (segona edició corregida i augmentada)
- PIQUERAS, J.; SANCHIS, C. (1992) *L'organització històrica del territori valencià*. València: Generalitat Valenciana, Conselleria d'Obres Públiques, Urbanisme i Transports
- SACK, R.D. (1986) *Human Territoriality. Its Theory and History*. Cambridge: Cambridge University Press
- SAID, E.W. (1991). *Orientalisme. Identitat, negació i violència*. Vic: Eumo [edició en castellà a l'editorial Libertarias, Madrid, 1990, i a l'editorial Debate, Madrid, 2002]
- TAYLOR, P.J. (1999) *Modernities. A Geohistorical Interpretation*. Cambridge: Polity Press
- VILAGRASA, J. [ed.] (2000) *Transformacions territorials a Catalunya (segles XIX-XX)*. Lleida: Pagès

ELS PAISATGES DE LA CULTURA

- AGUILÓ, M. (1999) *El paisaje construido. Una aproximación a la idea de lugar*. Madrid: Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos
- ARNOLD, D. (2000) *La naturaleza como problema histórico. El medio, la cultura y la expansión de Europa*. Mèxic DF: Fondo de Cultura Económica
- ATKINS, P.; SIMMONS, I.; ROBERTS, B. (1998) *People, Land and Time. An Historical Introduction to the Relations between Landscape, Culture and Environment*. Londres: Arnold
- BENCARDINO, F. (1992). *Lingua, cultura, territorio: rapporti ed effetti geografici*. Bologna: Pàtron
- CARNEY, G.O. [ED.] (2003) *The Sounds of People and Place*. Boston: Rowman&Littlefield
- DUMORTIER, B. (2003) *Atlas de les religions: creences, pràctiques i territoris*. Barcelona: Pòrtic
- FERNÁNDEZ-ARMESTO, F. (2004) *Historia de la comida. Alimentos, cocina y civilización*.
Barcelona: Tusquets
- GLACKEN, C.J. (1996) *Huellas en la playa de Rodas. Naturaleza y cultura en el pensamiento occidental desde la Antigüedad hasta finales del siglo XVIII*. Barcelona: Ediciones del Serbal
- MORETTI, F. (2001) *Atlas de la novela europea 1800-1900*. Madrid: Trama
- MUIR, R. (2000) *The New Reading the Landscape. Fieldwork in Landscape History*. Exeter: University of Exeter Press
- NOUSCHI, M. (2000) *Petit atlas historique du 20e siècle*. Paris: Armand Colin
- O'BRIEN, J. (2000) *Atlas del estado de las religiones*. Madrid: Akal
- UNWIN, T. (2001) *El vino y la viña. Geografía histórica de la viticultura y el comercio del vino*.
Barcelona: Tusquets
- WORPOLE, K. (2003) *Last landscapes: Death and the architecture of the cemetery of the West*.
Londres: Reaktion